

Phân tích các quan điểm khác nhau về chất lượng của tư vấn giám sát trong các dự án xây dựng

Analysis of different perspectives on quality of supervision consultants in construction projects

> **NGUYỄN HOÀI NGHĨA**

Khoa KT&QLXD, Trường Đại học quốc tế - ĐHQG TP.HCM; Email: nhnghia@hcmiu.edu.vn

TÓM TẮT

Trong giai đoạn phát triển và hội nhập kinh tế quốc tế của đất nước hiện nay, các doanh nghiệp xây dựng cần phải năng động và sáng tạo trong việc tìm mọi biện pháp để nâng cao chất lượng xây dựng công trình, trong đó các công việc như kiểm tra, theo dõi, giám sát, đôn đốc chỉ đạo và đánh giá công trình đến từ đơn vị tư vấn giám sát thật sự là cần thiết. Tuy đóng vai trò quan trọng trong việc quản lý chất lượng, khối lượng, tiến độ, an toàn lao động và vệ sinh môi trường xây dựng, công tác đảm bảo chất lượng của tư vấn giám sát vẫn còn tồn tại nhiều vấn đề có thể ảnh hưởng đến lợi ích của chủ đầu tư về nhiều mặt. Nghiên cứu hướng đến việc phân tích các yếu tố chính ảnh hưởng đến chất lượng của tư vấn giám sát trong các dự án xây dựng. Nghiên cứu được tiến hành với các đối tượng đến từ các đơn vị chủ đầu tư, tư vấn quản lý dự án, tư vấn thiết kế, tư vấn giám sát và nhà thầu thi công của các loại hình dự án khác nhau. Dữ liệu thu về 149 bảng khảo sát hợp lệ được sử dụng để tiến hành phân tích kiểm định T-test và phân tích thành tố chính (PCA). Kết quả cho thấy có sự khác biệt giữa chủ đầu tư, tư vấn giám sát, và nhà thầu thi công về chất lượng của công tác giám sát. Bên cạnh đó, các yếu tố cũng được chia thành ba nhân tố chính ảnh hưởng đến chất lượng của tư vấn giám sát bao gồm: 1) Tác phong đạo đức của tư vấn giám sát; 2) Tính chuyên nghiệp và thái độ làm việc của tư vấn giám sát; 3) Trình độ và kinh nghiệm của tư vấn giám sát. Kết quả nghiên cứu đã xác định được các yếu tố tác động đến chất lượng của tư vấn giám sát công trình, giúp cho chủ đầu tư cùng các đơn vị tư vấn giám sát xây dựng có góc nhìn tổng quát, từ đó có thể áp dụng được các giải pháp phù hợp nhằm nâng cao khả năng cạnh tranh và hiệu quả của công tác tư vấn giám sát trong các dự án xây dựng.

Từ khóa: Chất lượng công trình; dự án xây dựng; PCA; tư vấn giám sát; yếu tố ảnh hưởng.

ABSTRACT

In the stage of development and international economic integration of the country, construction enterprises need to be dynamic and creative in seeking all measures to boost the quality of construction work, in which some tasks such as inspection, monitoring, supervision, urging and evaluation from the supervision consultant are truly necessary. Despite playing a vital role in the management of quality, quantity, schedule, labor safety and construction environmental sanitation, the quality assurance of supervision consultants still remains many issues affecting the investor's interests in various ways. The study aimed to determine the factors affecting the quality of supervision consultants for construction projects. The research was conducted based on the point of views of investors, project management consultants, design consultants, project supervision consultants and contractors who had experiences in different types of projects. The collected data consists of 149 valid survey responses, which were used to conduct T-test testing and principle component analysis (PCA). The results indicate differences among investors, supervision consultants, and construction contractors regarding the quality of supervision work. Additionally, the factors were grouped into three main components affecting the quality of supervision consultancy, including: 1) Moral characters of supervision consultants; 2) Professionalism and work attitudes of supervision consultants; 3) Qualification and experience of supervision consultants. The research outcomes confirmed the factors that have an effect on the quality of construction supervision consultants, which help the investors and supervision consulting companies to gain a general perspective and possibly apply relevant solutions to enhance the competitiveness and efficiency of supervision consultancy in construction projects.

Key words: Project quality; construction projects; PCA; supervision consultants; influential factors.

1. GIỚI THIỆU

Trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, những thành tựu đạt được của ngành Xây dựng tại Việt Nam nói chung và TP.HCM nói riêng đã từng bước khẳng định được vị thế quan trọng, góp phần to lớn vào việc hoàn thành các nhiệm vụ kinh tế - xã hội của

đất nước, từng bước đổi mới, phát triển và hội nhập khu vực và quốc tế. Theo Tổng cục thống kê, tính chung năm 2021, giá trị sản xuất xây dựng theo giá hiện hành ước đạt hơn 1938,9 nghìn tỷ đồng, tăng 5,1% so với năm 2020 [1]. Ngành Xây dựng ở Việt Nam là một trong những ngành có cơ hội thuận lợi nhất ở Đông Nam Á khi mức độ đầu tư công,

tư nhân và đầu tư nước ngoài ngày càng tăng, tạo điều kiện thuận lợi cho việc phát triển các cơ sở hạ tầng và các phân khúc thị trường khác.

Tuy nhiên, chất lượng nguồn nhân lực ngành Xây dựng vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu của thị trường. Dẫn đến việc các công ty xây dựng Việt Nam khó trúng thầu các dự án lớn, phức tạp cả trong và ngoài nước [2]. Các công ty tư vấn xây dựng cũng đối mặt với vấn đề nghiêm trọng này. Đặc biệt là khu vực TP.HCM nơi được xem là trung tâm kinh tế của cả nước. Việc xem xét và phân tích một cách toàn diện các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng công tác tư vấn giám sát trong xây dựng là cần thiết và mang ý nghĩa thực tiễn nhằm đáp ứng được nhu cầu của các công ty tư vấn và các chủ đầu tư trong việc lựa chọn dịch vụ tư vấn giám sát có chất lượng.

Nhiều nghiên cứu đã được tiến hành trên một số quốc gia liên quan đến việc quản lý chất lượng của các công trình xây dựng. Oakland và Aldridge (1995) đã xây dựng mô hình đánh giá việc quản lý chất lượng của công tác tư vấn thiết kế kết cấu và dân dụng [3]. Mô hình là xem xét mối quan hệ giữa chủ đầu tư và nhà thầu. Các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng công trình xây dựng ở Ai Cập cũng được nhận dạng và đánh giá tầm quan trọng tương đối (Razek, 1998) [4]. Kỹ thuật Delphi được sử dụng với sự tham gia của các chuyên gia bao gồm chủ đầu tư, tư vấn, nhà thầu và các giáo sư đại học. Kết quả cho thấy có 16 yếu tố ảnh hưởng và vai trò của từng yếu tố cũng đã được xác định. Các đề xuất nâng cao hiệu quả công việc tư vấn liên quan đến những yếu tố này có thể giúp nâng cao chất lượng xây dựng. Ngoài ra, một nghiên cứu về việc áp dụng tiêu chuẩn ISO 9001 trong các công ty tư vấn kỹ thuật tại Hồng Kông cũng được Tang và Kam (1999) thực hiện [5]. Các bảng câu hỏi đã được thu thập từ các chuyên gia quản lý chất lượng (QAMs) ở các công ty tư vấn kỹ thuật. Kết quả cho thấy chất lượng công việc thiết kế và quản lý doanh nghiệp được cải thiện khi áp dụng hệ thống quản lý chất lượng (QMS) theo tiêu chuẩn ISO 9001 nhưng kết quả đạt được nằm dưới mức mong đợi ban đầu. Tuy nhiên, công tác tư vấn có thể có hiệu quả và có thể dẫn đến sự thay đổi cách thức tổ chức của dự án [6]. Dựa trên việc xem xét tài liệu về tư vấn quản lý và thay đổi tổ chức trong 30 năm kết hợp với phương pháp phỏng vấn các chuyên gia tư vấn và bảng câu hỏi, Shaw (2019) đã nhận xét rằng các mệnh lệnh mà các chuyên gia tư vấn gặp phải khó khăn trong việc điều hành và đảm bảo sự thành công cho các doanh nghiệp gây ảnh hưởng, dẫn đến việc cần phải thay đổi tổ chức của dự án.

Bên cạnh các nghiên cứu ở nước ngoài, nhiều nghiên cứu trong nước liên quan đến việc quản lý chất lượng giám sát, thi công của các công trình xây dựng cũng được thực hiện. Nghiên cứu của Nguyễn (2016) về vấn đề hoàn thiện công tác giám sát thi công xây dựng trong công trình của Công ty CP Tư vấn đầu tư xây dựng Tây Hồ [7]. Thực tế cho thấy hoạt động tư vấn giám sát của nhiều công trình vẫn chưa thực hiện hiệu quả, hàng loạt các vụ tai nạn đặc biệt nghiêm trọng đã xảy ra mà nguyên nhân chính không chỉ do nhà thầu mà cả các đơn vị tư vấn giám sát không hoàn thành trách nhiệm như vụ sập giàn giáo tại khu công nghiệp Formosa Hà Tĩnh, các vụ tai nạn do thép thi công bị rơi trong quá trình thi công dự án đường sắt thí điểm đoạn Nhổn - ga Hà Nội, đường sắt trên cao Cát Linh - Hà Đông... Dựa vào các chủ trương của Nhà nước, các chính sách, các văn bản pháp luật liên quan đến hoạt động giám sát thi công xây dựng công trình cùng phương pháp thống kê, so sánh, phân tích tổng hợp các vấn đề, nghiên cứu đã đưa ra một số giải pháp hoàn thiện công tác tư vấn giám sát góp phần giúp cho Công ty CP Tư vấn đầu tư xây dựng Tây Hồ nói riêng và các công ty tư vấn xây dựng trên cả nước nói chung có thể bàn giao cho chủ đầu tư nhiều công trình đảm bảo chất lượng, tiến độ và an toàn. Bên cạnh đó, một số vấn đề về phân cấp làm chủ đầu tư cho các công trình, dự án thuộc chương trình 135 trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa cũng được thực hiện bởi Nguyễn (2017) [8]. Các quyết định của nhà nước cho các dự án trong chương trình 135 cho thấy trách nhiệm, năng lực đội ngũ cán bộ và cộng đồng được nâng cao, tạo ra sự đồng thuận

trong nhân dân, phát huy được nội lực của cộng đồng hướng đến giảm nghèo bền vững. Công tác giám sát trong xây dựng cơ sở hạ tầng cũng được thực hiện chặt chẽ hơn, đảm bảo công trình thi công đạt tiến độ, chất lượng ngày càng tốt, hạn chế được lãng phí, thất thoát. Một phân tích khác của Phạm (2016) về khía cạnh hoàn thiện công tác giám sát chất lượng thi công nhà ở tái định cư tại khu tái định cư Xuân La, quận Tây Hồ, TP Hà Nội cũng được tiến hành do vấn đề bức xúc về chất lượng nhà, cung cách quản lý kèm theo những phản ánh, kiến nghị của người dân cũng như các tổ chức xã hội [9]. Bằng các phương pháp nghiên cứu như điều tra, khảo sát thực địa, thu thập tài liệu, phân tích nguyên nhân, so sánh, tổng hợp, chọn lọc các tài liệu và kế thừa kết quả của các đề tài nghiên cứu khoa học và các dự án khác có liên quan, nghiên cứu đã đề xuất một số giải pháp trong công tác giám sát thi công nhằm hạn chế các nguyên nhân gây xuống cấp các công trình thuộc khu tái định cư Xuân La, hướng tới việc hình thành một khu tái định cư kiểu mẫu, có chất lượng kỹ thuật cao, hạ tầng đồng bộ và tiêu biểu cho việc xây dựng các khu tái định cư tiếp theo. Mối quan hệ giữa mức độ cam kết của chủ đầu tư, nhà thầu và tư vấn giám sát tới tiến độ dự án xây dựng tại Việt Nam cũng đã được ghi nhận bởi Nguyễn (2018) [10]. Từ các phép phân tích định lượng, nghiên cứu kết luận rằng yếu tố cam kết của nhà thầu trong thực thi dự án là một trong những yếu tố trọng yếu cần được xem xét một cách thỏa đáng trong quá trình quản lý thực hiện dự án, nếu xem xét sớm ở những giai đoạn đầu tiên, cụ thể như ở giai đoạn lựa chọn nhà thầu sẽ góp phần quan trọng trong việc lựa chọn được những nhà thầu có chất lượng, đảm bảo sự thành công cho các dự án.

Những nghiên cứu trên cho thấy việc phân tích các yếu tố gây ảnh hưởng đến chất lượng của tư vấn giám sát trong các dự án xây dựng tại Việt Nam cần phải được tiến hành thêm để đánh giá một cách toàn diện bao gồm cả quan điểm khác nhau về chất lượng của công tác tư vấn giám sát. Bằng việc hệ thống hoá, làm rõ những cơ sở lý luận chung về công tác tư vấn giám sát, nghiên cứu giúp nhận dạng và phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến chất lượng tư vấn giám sát các công trình xây dựng trên địa bàn TP.HCM, đồng thời đề xuất một số giải pháp cải thiện. Điều này cũng được xem là cơ sở giúp cho các đơn vị tư vấn giám sát, chủ đầu tư, nhà thầu, ban quản lý dự án nắm được tình hình thực tế và có kế hoạch hợp lý nhằm nâng cao năng lực đội ngũ tư vấn giám sát của đơn vị, đáp ứng vấn đề đảm bảo chất lượng công trình theo yêu cầu của chủ đầu tư, tăng mức độ hài lòng cũng như tạo lợi thế cho doanh nghiệp nâng cao khả năng cạnh tranh khi tham gia vào các dự án trong nước cũng như quốc tế.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Dựa trên việc tổng hợp từ các nghiên cứu trước đây, các bài báo khoa học trong và ngoài nước, cùng với ý kiến tham vấn từ những chuyên gia có kinh nghiệm trong lĩnh vực tư vấn xây dựng, bảng câu hỏi trắc nghiệm được xây dựng gồm 16 yếu tố (Bảng 1) tác động đến chất lượng của công tác tư vấn giám sát. Kết quả kiểm định hệ số Cronbach's Alpha cho toàn bộ các mục hỏi (bao gồm tất cả yếu tố) đạt 0.942, lớn hơn 0.8, đồng thời hệ số Cronbach's Alpha của từng yếu tố riêng lẻ cũng đều vượt ngưỡng 0.8. Do đó, thang đo được xác nhận là phù hợp để sử dụng trong nghiên cứu [11].

Bảng 1. Tổng hợp các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng công tác tư vấn giám sát

STT	Các yếu tố ảnh hưởng	Ký hiệu
1	Tư vấn giám sát nắm rõ vai trò và trách nhiệm của mình	CL_1
2	Tư vấn giám sát thực hiện đầy đủ các yêu cầu về vai trò và trách nhiệm của mình	CL_2
3	Tư vấn giám sát có tác phong làm việc chuyên nghiệp	CL_3
4	Tư vấn giám sát có tinh thần trách nhiệm trong công việc	CL_4
5	Tư vấn giám sát có động lực làm việc cao	CL_5

STT	Các yếu tố ảnh hưởng	Ký hiệu
6	Tư vấn giám sát ham học hỏi, cập nhật, nâng cao kiến thức chuyên môn	CL_6
7	Tư vấn giám sát nắm rõ được các tiêu chuẩn xây dựng và các quy định hiện hành	CL_7
8	Tư vấn giám sát luôn luôn đặt vấn đề an toàn lao động lên hàng đầu	CL_8
9	Tư vấn giám sát không nhận bồi dưỡng của nhà thầu	CL_9
10	Tư vấn giám sát có khả năng hợp tác với các bên liên quan để giải quyết vấn đề	CL_10
11	Tư vấn giám sát làm việc công tâm, để cao đạo đức nghề nghiệp	CL_11
12	Tư vấn giám sát có kinh nghiệm thực tế ở các công trình tương tự	CL_12
13	Tư vấn giám sát có khả năng kiểm soát chi phí, tiến độ và chất lượng công trình	CL_13
14	Tư vấn giám sát làm việc ở công ty có môi trường làm việc hợp tác và đãi ngộ cao	CL_14
15	Tư vấn giám sát làm việc ở công ty có quy trình đào tạo tư vấn giám sát chuyên nghiệp	CL_15
16	Tư vấn giám sát có chứng chỉ hành nghề phù hợp với loại công trình	CL_16

Quá trình khảo sát được triển khai theo hai hình thức: trực tiếp (thông qua phỏng vấn hoặc gửi bản cứng) và gián tiếp (gửi biểu mẫu trực tuyến) đến các cá nhân làm việc tại các đơn vị chủ đầu tư, tư vấn thiết kế, tư vấn quản lý dự án, tư vấn giám sát và nhà thầu với số năm kinh nghiệm dưới 3 năm đến trên 5 năm. Dữ liệu sử dụng trong nghiên cứu bao gồm 149 bảng khảo sát hợp lệ, được thu thập tại TP.HCM.

Kiểm định sự khác biệt trung bình bằng phép phân tích mẫu độc lập T-test (Independent Sample T-test), được thực hiện trước tiên nhằm so sánh sự khác biệt trong việc đánh giá xếp hạng các nhân tố ảnh hưởng giữa chủ đầu tư với nhà thầu thi công và tư vấn giám sát. Tiếp sau đó, phương pháp phân tích thành tố chính PCA được tiến hành nhằm xác định các nhóm nhân tố ảnh hưởng đến chất lượng tư vấn giám sát công trình xây dựng. Phần mềm SPSS 22.0 và Microsoft Excel là 2 công cụ được dùng để phân tích và xử lý dữ liệu.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Dựa vào dữ liệu thu thập từ khảo sát được xử lý phân tích thống kê và áp dụng phép phân tích mẫu độc lập T-test, kết quả cho thấy 16 yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng công tác tư vấn giám sát đều có giá trị trung bình (Mean) lớn hơn 3, chứng tỏ các yếu tố này đều có mức độ ảnh hưởng đến đối tượng nghiên cứu. Thống kê cụ thể về các yếu tố ảnh hưởng và bảng xếp hạng các yếu tố theo sự so sánh, đánh giá của nhà thầu với chủ đầu tư và tư vấn giám sát được thể hiện cụ thể trong Bảng 2 và Bảng 3.

Bảng 2. Bảng xếp hạng và so sánh sự khác biệt giữa chủ đầu tư và nhà thầu thi công trong việc đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng tư vấn giám sát

Hạng mục	N	Mean	Xếp hạng theo chủ đầu tư	Xếp hạng theo nhà thầu thi công
CL_1	Chủ đầu tư	17	3,53	7
	Nhà thầu thi công	20	4,30	
CL_2	Chủ đầu tư	17	3,35	10
	Nhà thầu thi công	20	4,25	
CL_3	Chủ đầu tư	17	3,53	7
	Nhà thầu thi công	20	3,95	
CL_4	Chủ đầu tư	17	3,76	4
	Nhà thầu thi công	20	4,10	
CL_5	Chủ đầu tư	17	3,65	5
	Nhà thầu thi công	20	3,80	
CL_6	Chủ đầu tư	17	3,82	3
	Nhà thầu thi công	20	4,10	

Hạng mục	N	Mean	Xếp hạng theo chủ đầu tư	Xếp hạng theo nhà thầu thi công
CL_7	Chủ đầu tư	17	3,59	6
	Nhà thầu thi công	20	2,85	
CL_8	Chủ đầu tư	17	4,06	1
	Nhà thầu thi công	20	3,75	
CL_9	Chủ đầu tư	17	3,47	8
	Nhà thầu thi công	20	3,95	
CL_10	Chủ đầu tư	17	3,35	10
	Nhà thầu thi công	20	4,40	
CL_11	Chủ đầu tư	17	3,41	9
	Nhà thầu thi công	20	4,10	
CL_12	Chủ đầu tư	17	3,94	2
	Nhà thầu thi công	20	3,65	
CL_13	Chủ đầu tư	17	3,53	7
	Nhà thầu thi công	20	3,25	
CL_14	Chủ đầu tư	17	3,29	11
	Nhà thầu thi công	20	3,90	
CL_15	Chủ đầu tư	17	3,65	5
	Nhà thầu thi công	20	3,90	
CL_16	Chủ đầu tư	17	3,35	10
	Nhà thầu thi công	20	3,90	

Dựa vào bảng so sánh, đánh giá giữa chủ đầu tư và nhà thầu thi công (Bảng 2), ta thấy được sự đánh giá của hai bên về các nhân tố ảnh hưởng đến chất lượng công tác tư vấn giám sát nhìn chung có sự khác biệt. Nếu đứng ở góc độ chủ đầu tư thì nhân tố CL_8 (Tư vấn giám sát luôn luôn đặt vấn đề an toàn lao động lên hàng đầu) đứng thứ I (mean = 4.06), đứng hạng II (mean = 3.94) là nhân tố CL_12 (Tư vấn giám sát có kinh nghiệm thực tế ở các công trình tương tự) và hạng III (mean = 3.82) thuộc về nhân tố CL_6 (Tư vấn giám sát ham học hỏi, cập nhật, nâng cao kiến thức chuyên môn). Ngoài ra, nếu xét về góc độ của nhà thầu thi công, nhân tố CL_10 (Tư vấn giám sát có khả năng hợp tác với các bên liên quan để giải quyết vấn đề) xếp hạng I (mean = 4.40). Xếp hạng II (mean = 4.30) là nhân tố CL_1 (Tư vấn giám sát nắm rõ vai trò và trách nhiệm của mình) trong khi nhân tố CL_2 (Tư vấn giám sát thực hiện đầy đủ các yêu cầu về vai trò và trách nhiệm của mình) giữ hạng III (mean = 4.25).

Bảng 3. Bảng xếp hạng và so sánh sự khác biệt giữa chủ đầu tư và tư vấn giám sát trong việc đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng tư vấn giám sát

Hạng mục	N	Mean	Xếp hạng theo chủ đầu tư	Xếp hạng theo tư vấn giám sát
CL_1	Chủ đầu tư	17	3,53	7
	Tư vấn giám sát	96	4,25	
CL_2	Chủ đầu tư	17	3,35	10
	Tư vấn giám sát	96	4,04	
CL_3	Chủ đầu tư	17	3,53	7
	Tư vấn giám sát	96	4,15	
CL_4	Chủ đầu tư	17	3,76	4
	Tư vấn giám sát	96	4,24	
CL_5	Chủ đầu tư	17	3,65	5
	Tư vấn giám sát	96	4,16	
CL_6	Chủ đầu tư	17	3,82	3
	Tư vấn giám sát	96	4,21	
CL_7	Chủ đầu tư	17	3,59	6
	Tư vấn giám sát	96	4,24	

Hạng mục		N	Mean	Xếp hạng theo chủ đầu tư	Xếp hạng theo tư vấn giám sát
CL_8	Chủ đầu tư	17	4,06	1	11
	Tư vấn giám sát	96	3,99		
CL_9	Chủ đầu tư	17	3,47	8	5
	Tư vấn giám sát	96	4,21		
CL_10	Chủ đầu tư	17	3,35	10	6
	Tư vấn giám sát	96	4,20		
CL_11	Chủ đầu tư	17	3,41	9	2
	Tư vấn giám sát	96	4,27		
CL_12	Chủ đầu tư	17	3,94	2	7
	Tư vấn giám sát	96	4,16		
CL_13	Chủ đầu tư	17	3,53	7	1
	Tư vấn giám sát	96	4,32		
CL_14	Chủ đầu tư	17	3,29	11	9
	Tư vấn giám sát	96	4,06		
CL_15	Chủ đầu tư	17	3,65	5	6
	Tư vấn giám sát	96	4,20		
CL_16	Chủ đầu tư	17	3,35	10	5
	Tư vấn giám sát	96	4,21		

Bảng 4. Tổng phương sai giải thích của các thành tố

Nhân tố	Giá trị riêng ban đầu			Tổng bình phương hệ số tải khi xoay		
	Tổng	% phương sai	% tích lũy	Tổng	% phương sai	% tích lũy
1	8,247	54,980	54,980	5,052	33,683	33,683
2	1,843	12,288	67,267	3,122	20,810	54,493
3	1,005	6,699	73,966	2,921	19,473	73,966
4	0,786	5,237	79,204			
5	0,576	3,841	83,045			
6	0,470	3,136	86,181			
7	0,415	2,766	88,947			
8	0,331	2,204	91,151			
9	0,301	2,006	93,157			
10	0,277	1,844	95,001			
11	0,207	1,377	96,378			
12	0,185	1,235	97,613			
13	0,156	1,037	98,650			
14	0,114	0,758	99,408			
15	0,089	0,592	100,000			

Từ bảng so sánh, đánh giá giữa hai nhóm đối tượng là chủ đầu tư và tư vấn giám sát (Bảng 3) có thể thấy sự đánh giá của cả hai bên đối với các nhân tố ảnh hưởng đến chất lượng tư vấn giám sát nhìn chung có sự khác biệt. Đối với phía chủ đầu tư, nhân tố CL_8 (Tư vấn giám sát luôn luôn đặt vấn đề an toàn lao động lên hàng đầu) và nhân tố CL_12 (Tư vấn giám sát có kinh nghiệm thực tế ở các công trình tương tự) lần lượt đứng ở vị trí thứ I và thứ II. Trong khi đó, đối với các nhà tư vấn giám sát, thì cho rằng nhân tố CL_13 (Tư vấn giám sát có khả năng kiểm soát chi phí, tiến độ và chất lượng công trình) xếp thứ I (mean = 4.32), theo sau (mean = 4.27) là nhân tố CL_11 (Tư vấn giám sát làm việc công tâm, đề cao đạo đức nghề nghiệp).

Bên cạnh đó, 16 nhân tố ảnh hưởng ở trên cũng được tiến hành với phép phân tích thành tố chính (PCA) nhằm xác định các nhóm nhân tố ảnh hưởng đến chất lượng của công tác tư vấn giám sát. Kiểm định KMO (Kaiser - Mayer - Olkin) và Bartlett's Test of Sphericity được thực hiện trước tiên để kiểm tra sự phù hợp của dữ liệu [12]. Kết quả phân tích cho thấy chỉ số KMO là 0.893 > 0.5, điều này chứng tỏ dữ liệu dùng để phân tích nhân tố là hợp lý. Kết quả kiểm định Bartlett's là 1850.045 với mức ý nghĩa Sig. =

0.000 < 0.05, cho thấy các biến tương quan với nhau và thoả điều kiện phân tích nhân tố. Phân tích PCA được thực hiện với 16 biến quan sát với phép xoay Varimax. Sau 2 lần phân tích đã loại bỏ được một nhân tố vì hệ số tải nhân tố không đảm bảo được mức ý nghĩa thực tiễn của phép phân tích (< 0.5). Kết quả phân tích được thể hiện qua các Bảng 4 và 5.

Bảng 5. Ma trận xoay của các nhân tố ảnh hưởng

	Nhân tố		
	1	2	3
CL_10. Tư vấn giám sát có khả năng hợp tác với các bên liên quan để giải quyết vấn đề	0,840		
CL_2. Tư vấn giám sát thực hiện đầy đủ các yêu cầu về vai trò và trách nhiệm của mình	0,840		
CL_1. Tư vấn giám sát nắm rõ vai trò và trách nhiệm của mình	0,828		
CL_11. Tư vấn giám sát làm việc công tâm, đề cao đạo đức nghề nghiệp	0,812		
CL_3. Tư vấn giám sát có tác phong làm việc chuyên nghiệp	0,772		
CL_9. Tư vấn giám sát không nhận bồi dưỡng của nhà thầu	0,734		
CL_14. Tư vấn giám sát làm việc ở công ty có môi trường làm việc hợp tác và đãi ngộ cao	0,685		
CL_5. Tư vấn giám sát có động lực làm việc cao		0,831	
CL_6. Tư vấn giám sát ham học hỏi, cập nhật, nâng cao kiến thức chuyên môn		0,803	
CL_16. Tư vấn giám sát có chứng chỉ hành nghề phù hợp với loại công trình		0,755	
CL_4. Tư vấn giám sát có tinh thần trách nhiệm trong công việc		0,652	
CL_7. Tư vấn giám sát nắm rõ được các tiêu chuẩn xây dựng và các quy định hiện hành			0,871
CL_12. Tư vấn giám sát có kinh nghiệm thực tế ở các công trình tương tự			0,763
CL_13. Tư vấn giám sát có khả năng kiểm soát chi phí, tiến độ và chất lượng công trình			0,761
CL_8. Tư vấn giám sát luôn luôn đặt vấn đề an toàn lao động lên hàng đầu			0,732

Tất cả 15 biến đều có hệ số tải nhân tố (Factor Loading) lớn hơn 0.5 và được phân vào 3 nhóm:

Bảng 6. Nhóm các nhân tố theo kết quả phân tích PCA

STT	Nhân tố	Nhóm nhân tố
1	CL_10. Tư vấn giám sát có khả năng hợp tác với các bên liên quan để giải quyết vấn đề	Tác phong đạo đức của tư vấn giám sát
2	CL_2. Tư vấn giám sát thực hiện đầy đủ các yêu cầu về vai trò và trách nhiệm của mình	
3	CL_1. Tư vấn giám sát nắm rõ vai trò và trách nhiệm của mình	
4	CL_11. Tư vấn giám sát làm việc công tâm, đề cao đạo đức nghề nghiệp	
5	CL_3. Tư vấn giám sát có tác phong làm việc chuyên nghiệp	
6	CL_9. Tư vấn giám sát không nhận bồi dưỡng của nhà thầu	
7	CL_14. Tư vấn giám sát làm việc ở công ty có môi trường làm việc hợp tác và đãi ngộ cao	Tinh chuyên nghiệp và thái độ làm việc của tư vấn giám sát
8	CL_5. Tư vấn giám sát có động lực làm việc cao	
9	CL_6. Tư vấn giám sát ham học hỏi, cập nhật, nâng cao kiến thức chuyên môn	
10	CL_16. Tư vấn giám sát có chứng chỉ hành nghề phù hợp với loại công trình	

STT	Nhân tố	Nhóm nhân tố
11	CL_4. Tư vấn giám sát có tinh thần trách nhiệm trong công việc	Trình độ và kinh nghiệm của tư vấn giám sát
12	CL_7. Tư vấn giám sát nắm rõ được các tiêu chuẩn xây dựng và các quy định hiện hành	
13	CL_12. Tư vấn giám sát có kinh nghiệm thực tế ở các công trình tương tự	
14	CL_13. Tư vấn giám sát có khả năng kiểm soát chi phí, tiến độ và chất lượng công trình	
15	CL_8. Tư vấn giám sát luôn luôn đặt vấn đề an toàn lao động lên hàng đầu	

Nhóm nhân tố “Tác phong đạo đức của tư vấn giám sát” - Tư vấn giám sát nắm rõ vai trò và trách nhiệm của mình (CL_1); Tư vấn giám sát thực hiện đầy đủ các yêu cầu về vai trò và trách nhiệm của mình (CL_2); Tư vấn giám sát có tác phong làm việc chuyên nghiệp (CL_3); Tư vấn giám sát không nhận bồi dưỡng của nhà thầu (CL_9); Tư vấn giám sát có khả năng hợp tác với các bên liên quan để giải quyết vấn đề (CL_10); Tư vấn giám sát làm việc công tâm, để cao đạo đức nghề nghiệp (CL_11); Tư vấn giám sát làm việc ở công ty có môi trường làm việc hợp tác và đãi ngộ cao (CL_14). Không chỉ riêng ngành Xây dựng mà trong tất cả các ngành nghề thì tác phong đạo đức rất quan trọng. Đặc biệt là với nghề tư vấn giám sát, họ là những đơn vị thay mặt cho chủ đầu tư làm việc trực tiếp với nhà thầu thi công tại công trình. Mọi quyết định của đơn vị tư vấn giám sát sẽ ảnh hưởng đến công trình của chủ đầu tư. Do đó, để giúp cho công trình của chủ đầu tư đạt được chất lượng tốt nhất thì cần những đơn vị tư vấn giám sát có những cử chỉ, hành động minh bạch và công minh, liêm chính để có được kết quả trên.

Nhóm nhân tố “Tính chuyên nghiệp và thái độ làm việc của tư vấn giám sát” - Tư vấn giám sát có tinh thần trách nhiệm trong công việc (CL_4); Tư vấn giám sát có động lực làm việc cao (CL_5); Tư vấn giám sát ham học hỏi, cập nhật, nâng cao kiến thức chuyên môn (CL_6); Tư vấn giám sát có chứng chỉ hành nghề phù hợp với loại công trình (CL_16). Đơn vị tư vấn giám sát phải luôn luôn theo dõi sát sao từng giai đoạn của công trình do nhà thầu thực hiện. Đồng thời đơn vị tư vấn giám sát phải cập nhật các kiến thức chuyên môn mới nhất để đưa vào áp dụng cho công trình bắt kịp với thị trường ngành Xây dựng trong nước và quốc tế.

Nhóm nhân tố “Trình độ và kinh nghiệm của tư vấn giám sát” - Tư vấn giám sát nắm rõ được các tiêu chuẩn xây dựng và các quy định hiện hành (CL_7); Tư vấn giám sát luôn luôn đặt vấn đề an toàn lao động lên hàng đầu (CL_8); Tư vấn giám sát có kinh nghiệm thực tế ở các công trình tương tự (CL_12); Tư vấn giám sát có khả năng kiểm soát chi phí, tiến độ và chất lượng công trình (CL_13). Đơn vị tư vấn giám sát cần đưa ra các tình huống cũng như các kịch bản có thể xảy ra kết hợp với các biện pháp ngăn chặn phù hợp với từng công trình khác nhau. Bên cạnh đó các vấn đề an toàn lao động, vệ sinh môi trường luôn luôn đặt lên hàng đầu. Đồng thời kết hợp kiểm soát chặt chẽ với bên nhà thầu về mặt chi phí, tiến độ và chất lượng theo đúng với cam kết trong hợp đồng bảng tiến độ đã đề ra.

4. KẾT LUẬN

Nghiên cứu này được thực hiện nhằm đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng tư vấn giám sát các dự án xây dựng trên địa bàn TP.HCM dưới những góc nhìn khác nhau của các bên liên quan. Kết quả nghiên cứu cho thấy có sự khác biệt về quan điểm của chủ đầu tư, nhà thầu thi công, và tư vấn giám sát về chất lượng giám sát của tư vấn. Bên cạnh đó, việc phân tích dữ liệu qua phép phân tích PCA cũng đã xác định được 3 nhóm nhân tố chính ảnh hưởng đến chất lượng công tác tư vấn giám sát bao gồm: (1) Tác phong đạo đức của tư vấn giám sát; (2) Tính chuyên nghiệp và thái độ làm việc của tư vấn giám

sát và (3) Trình độ và kinh nghiệm của tư vấn giám sát. Trên cơ sở các kết quả trong nghiên cứu này, để góp phần cải thiện chất lượng tư vấn giám sát và hạn chế tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến khả năng cạnh tranh trong các dự án xây dựng, một số kiến nghị được đề xuất như sau:

Thứ nhất, tư vấn giám sát cần nắm rõ toàn bộ quy trình quản lý - kiểm tra - giám sát công tác thi công của các hạng mục trên công trình nhằm đảm bảo đơn vị thi công xây dựng thực hiện đúng theo bản vẽ thiết kế được phê duyệt, đồng thời theo dõi và giám sát chặt chẽ về mặt tiến độ, phương pháp thi công, trang thiết bị kỹ thuật, tay nghề nhân công của đơn vị thi công.

Thứ hai, đơn vị tư vấn giám sát cần đảm bảo rằng nhà thầu đã tuân thủ chặt chẽ các quy định về an toàn lao động và vệ sinh môi trường hay chưa, tuyệt đối không nhận tiền thù lao của nhà thầu thi công để bỏ qua các sai sót, đóng vai trò tham mưu cho chủ đầu tư và phối hợp cùng đơn vị thiết kế thẩm tra thiết kế bản vẽ thi công và đề xuất chỉnh sửa những hạn chế khiếm khuyết.

Thứ ba, tư vấn giám sát cần phải luôn có mặt theo dõi và kiểm tra nhà thầu thi công ở các giai đoạn quan trọng của dự án như: đổ bê tông, bố trí thép, vệ sinh... Ngoài ra, các cuộc họp cần được tổ chức thường xuyên ít nhất một tuần một lần với ban chỉ huy công trình để giải quyết một số vấn đề còn tồn đọng để sớm thực hiện, chịu trách nhiệm với mọi quyết định cũng như các văn bản hay biên bản do mình kí và phê duyệt.

Thứ tư, tư vấn giám sát cần phải không ngừng trau dồi, nâng cao kiến thức chuyên môn thông qua việc cập nhật các quy chuẩn, tiêu chuẩn, luật, thông tư, nghị định để đưa ra các phương án giải quyết làm sao có lợi nhất có thể cho chủ đầu tư. Thứ năm, tư vấn giám sát cần có khả năng hợp tác với các bên liên quan để giải quyết vấn đề, kịp thời ứng biến với các tình huống bất ngờ trên công trình, truyền đạt lại cho chủ đầu tư đúng tình hình sự việc của các công việc mà nhà thầu đã làm để tránh sự hiểu lầm đáng tiếc có thể xảy ra. Nhìn chung, các đề xuất này cần được thực hiện đồng bộ và thống nhất trong một vùng nói riêng và cả nước nói chung.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Tình hình Xây dựng Quý IV và năm 2021. Trang thông tin điện tử Tổng cục Thống kê, tại: <https://www.gso.gov.vn/du-lieu-va-so-lieu-thong-ke/2022/01/tinh-hinh-xay-dung-quy-iv-va-nam-2021/>
- [2]. Luận bàn về tư vấn giám sát xây dựng, tại: <http://ticc.com.vn/tu-van-giam-sat/tu-van-giam-sat-xay-dung-la-gi-170.html>
- [3]. Oakland, J. S., & Aldridge, A. J. (1995). Quality management in civil and structural engineering consulting. International Journal of Quality & Reliability Management. <https://doi.org/10.1108/02656719510084763>
- [4]. Abdel-Razek, R. H. (1998). Factors affecting construction quality in Egypt: identification and relative importance. Engineering, Construction and Architectural Management. <https://doi.org/10.1108/eb021076>
- [5]. Tang, S. L., & Kam, C. W. (1999). A survey of ISO 9001 implementation in engineering consultancies in Hong Kong. International Journal of Quality & Reliability Management. <https://doi.org/10.1108/02656719910249810>
- [6]. Shaw, D. (2019). Partners and plagiarisers: Dualities in consultants’ influence on organisational change projects. Journal of Organizational Change Management. <https://doi.org/10.1108/JOCM-01-2018-0011>
- [7]. Nguyễn (2016). Nghiên cứu về hoàn thiện công tác giám sát thi công xây dựng trong công trình của công ty cổ phần đầu tư xây dựng Tây Hồ.
- [8]. Nguyễn, V. D. (2017). Một số vấn đề về phân cấp xã làm chủ đầu tư các công trình, dự án thuộc chương trình 135 trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa. Journal of Ethnic minorities research, 3(17).
- [9]. Phạm (2016). Nghiên cứu về hoàn thiện công tác giám sát chất lượng thi công nhà ở tái định cư tại khu tái định cư Xuân La quận Tây Hồ, TP Hà Nội.
- [10]. Nguyễn, L. H. (2018). Nghiên cứu mối quan hệ giữa mức độ cam kết của chủ đầu tư, nhà thầu và tư vấn giám sát tới tiến độ dự án xây dựng tại Việt Nam. Tạp chí Khoa học công nghệ Xây dựng (KHONXD)-ĐHXDHN, 12(4), 125-134.
- [11]. Hoàng, T. và Chu, M. N. (2008). Phân tích dữ liệu nghiên cứu với SPSS Tập 1, 2, NXB Hồng Đức.